

Abstrakt

Používání nástrojů bylo pozorováno u mnoha ptačích taxonů, nejvíce mezi papoušky a pěvci. Nástroje jsou používány primárně za účelem získání a zpracování potravy a při komfortním chování. Spontánní vytvoření či použití nástroje bylo pozorováno i u druhů, které běžně nástroje v přírodě nepoužívají. Schopnost používat nástroje je však aktivně využívána pouze ptáky, jejichž přirozené prostředí vykazuje sníženou nabídku potravy a její obtížné zpracování. Vytváření a používání nástrojů vyžaduje značnou míru kognitivních schopností, které jsou experimentálně testovány prostřednictvím úloh zahrnujících použití nástroje. Rozdíly mezi druhy, které nástroje používají v přírodě a těmi, jež ne se projevují nejen při řešení experimentálních úloh, ale i ve způsobu, jakým ptáci získávají schopnost použití nástroje. Zatímco přirození uživatelé často řeší úlohy úspěšně za použití kauzálního uvažování, ptáci nepoužívající nástroje nejsou vždy schopni vyřešení komplexnějších úloh a pochopení fyzikálních vlastností situace. Negativní výsledky těchto druhů však nemusí nutně znamenat nedostatečné porozumění situaci, ale mohou být zapříčiněny i morfologickými či ekologickými překážkami ztěžujícími použití nástroje. Přirození uživatelé navíc disponují vrozenými vzorci chování, které jsou dále posilovány individuálním učením a mohou být ovlivňovány i sociálním učením, kdežto ostatní ptáci si osvojují použití nástroje pravděpodobně prostřednictvím operantního podmiňování a tato schopnost se dále může šířit skrze sociální učení.

Klíčová slova: ptáci, používání nástrojů, vytváření nástrojů, trap-tube test, kognitivní schopnosti ptáků, učení u ptáků, inteligence ptáků